

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 811.161.2'367.622'28(477.86/.87+83)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-6-12>

Наталія ХІБЕБА,

orcid.org/0000-0003-1098-3082

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри українського прикладного мовознавства
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Львів, Україна) *khibeba@ukr.net*

СЛОВОЗМІНА ІМЕННИКІВ У СУЧАСНИХ БОЙКІВСЬКИХ ГОВІРКАХ

Незворотні зміни на різних мовних рівнях мови мотивують потребу вивчати граматичну структуру діалекту як можливість окреслити перспективи щодо його функціонування та висвітлити низку загальномовних проблем.

Статтю присвячено вивченню морфологічних діалектних особливостей бойківських говірок. Зокрема проаналізовано словозміну іменників у її динаміці від кінця XIX ст. до сучасного формотворення, що актуально з огляду на потребу цілісно дослідити граматичну будову цих говірок.

На підставі зібраних сучасних діалектних текстів із Бойківщини, доступних етнографічних і фольклорних матеріалів, діалектологічних джерел середини 50–60-х років XX ст. можна дійти висновків, що іменникова словозміна в бойківських говірках зберегла особливості діалектного формотворення, незважаючи на експансивний вплив літературної мови та контактних мов, передусім надністрянського.

Відзначено розгалужену флексійну систему іменника, збереженість архаїчних закінчень (передусім у парадигмі множини), рідкофіксоване діалектне формотворення чи не фіксоване (утрачено маркувальні морфологічні явища для бойківських говірок, зокрема закінчення *-оу* у Н. в. одн. іменників ж. р., *-ум* у Д. в. мн.; *-и* – в О. в. мн. тощо). Виявлено високий ступінь варіантності словоформ, зумовлених впливом літературної мови, діалектних закінчень однієї відміни на іншу, закінчень твердих основ іменника тощо, продуктивність фонетично видозмінених закінчень, тенденцію до поширення нормативних закінчень. Із-поміж закінчень, які збігаються з літературними, у деяких відмінках переважає нормативне, а в інших – діалектне: давні закінчення домінують, витісняючи навіть нові. Часто виявлено дублетні словоформи в мовленні одного говірконосія: діалектне та закріплене літературною нормою закінчення.

Ключові слова: бойківські говірки, формотворення, словозміна, іменник, відмінок, закінчення.

Nataliia KHIBEBA,

orcid.org/0000-0003-1098-3082

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at Department of Ukrainian Applied Linguistics
Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine) *khibeba@ukr.net*

WORD-CHANGE OF NOUNS IN MODERN BOYKIVSKIY DIALECTS

Irresistable changes on different language levels of speech stimulate the need to study the grammatical structure of the dialect as an opportunity to define prospects for its functioning and highlight a number of common language problems.

The article is devoted to the study of morphological dialectal features of Boykivskiy dialects. The word-change of nouns in their dynamics from the end of the XIX century to modern formation is analyzed, which taking into account the need to integrally research the grammatical structure of these dialects.

Based on collected modern dialect texts from Boykivshchyna, available ethnographic and folklore materials, dialectological sources of the mid 50–60s of the XX century one can come to conclusion that the noun word-change in Boykivskiy dialects has preserved the peculiarities of dialectal formation in spite of the expansive influence of literary language and contact dialects, especially Transnistrian.

The attention is paid to ramous flexion system of the noun, the preservation of archaic endings (especially in the paradigm of the plural), the rarely fixed dialectal formation or the non-fixed (marking morphological phenomena for Boykivskiy dialects, in particular endings *-oŭ* in Nominative case singular feminine gender, *-um* in Dative plural, *-u* in Ablative and many others) are lost. A high degree of variability of word forms due to the influence of literary language, dialectal endings of one declension to another, endings of solid noun bases, etc., productivity of phonetically modified endings, tendency to spread of normative endings are revealed. Among the endings that coincide with the literary ones,

the normative ones prevail in some cases, and the dialectal ones in other: the old endings dominate, displacing even the new ones. Duplicate word forms are often found in the speech of one speaker: dialectal and fixed by the literary norm ending.

Key words: *Boykivskiy dialects, formation, word change, noun, case, ending.*

Постановка проблеми. Незворотні зміни на різних мовних рівнях говору мотивують потребу вивчати граматичну структуру діалекту як можливість окреслити перспективи щодо його функціонування та висвітлити низку загальнономовних проблем. Об'єкт дослідження – морфологічні особливості сучасних бойківських говірок, зокрема словозміна іменника.

Аналіз досліджень. До аналізу залучено передусім діалектні тексти, які записано польовим методом у бойківських селах Львівщини й Івано-Франківщини впродовж 2004–2009 рр. (див. мережу обстежених населених пунктів¹), а також праці, присвячені вивченню морфологічних особливостей бойківського говору. Морфологічні риси говірок Турківського району досліджував Д. Бандрівський (Бандрівський, 1959), словозміну іменників аналізувала І. Ощипко (говірки Турківського, Старосамбірського та Сколівського районів) (Ощипко, 1971). У контексті дослідження бойківського говору питання про його морфологічні риси висвітлювали в монографіях та окремих розвідках І. Свенціцький (Свенціцький, 1913), С. Рабій-Карпинська (Рабій-Карпинська, 2011), І. Жилко (Жилко, 1955), Д. Бандрівський (Бандрівський, 1960), С. Бевзенко (Бевзенко, 1980), І. Матвіяс (Матвіяс, 1982), М. Яким, М. Зубрицька (Яким, Зубрицька, 2002; Зубрицька, 1992) та ін. Морфологічні особливості бойківських і лемківських говірок за матеріалами пам'яток VI–VII ст. аналізував І. Керницький (Керницький, 1971).

Водночас використано інформацію з тих населених пунктів Бойківщини, висвітлену на картах «Атласу української мови» (АУМ), «Загальнослов'янського лінгвістичного атласу» (ОЛА), «Атласу бойківських говірок» (AGB), у матеріалах до «Мовного атласу Галичини» (ММАГ). З метою простежити динаміку формотворення іменників бойківських говірок від кінця XIX ст. використано етнографічні, фольклорні матеріали (Гнатюк, 1908; Кміт, 1908; Княжинський, 1934; Кузеля, 1908; Левинський, 1908; Мисевич, 1937; Рошкевич; Schneider, 1911, 1912), діалектні тексти 50–60-х рр., уміщені в збірникові «Говори української мови» (Говори:

240–243), та записи діалектологічних експедицій із сіл Коростів і Бориня Львівської області (Матеріали; Матеріали¹).

Мета статті – окреслити систему словозміни іменника в бойківських говірках на підставі аналізу власних діалектних записів та опрацьованого матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Іменники ж. р. I відміни з м'якою основою у Н. в. одн. мають літературне закінчення **-а**: *таздін'а* (Бк, Гл, Лп), *молодїц'а* (Лб, Мл), *пшениц'а* (Бк, Вч, Дн, НГс, СНб) тощо; у говірках порубіжжя – зрідка – **-і**: *таздін'і* (Рс), *молодїц'і* (Бг, ВСт, Ям), *пшениц'і* (Бг), *косїц'і* (Бг, Глбк, Мж, НГс) // *косїц'а* (Глбк, Ксм, Мж), **-е**: *пров'іднїц'е* (ВСт) та ін.; пор.: бойк. *фа'сол'а*, наддністр. – *фа'сол'і*, *фа'сол'е*, *фа'сол'у* (Матвіяс, 1982: 48); див. також Рабій-Карпинська, 2011: 70; ОЛА, 6 ФГ: F(SM) 3400; FP 2217; FP 2205; ОЛА, 6 ЛС: F(SM) 1081; ММАГ, 124, 139, 517; детально див.: Хібеба, 2000; Хібеба¹, 2000.

В іменниках с. р. роду домінує закінчення **-а**: *жит'а*, *кам'ін'а*, *бажан'а*, *волос'а*, *з'їл'а*, *ўзут'а*, *вес'їл'а*, *зак'їнчен'а*, *хóджен'а*, *шч'ас'т'а*, *п'їрїа*, *подв'їрїа* тощо (див.: Рабій-Карпинська, 2011: 70), окрім бойківських говірок порубіжжя, на які значно впливають наддністрянські говірки: *волос'е*, *волос'і* (Тр, Нб), *жит'е* (Ур), *запїтан'е* (Тр), *мо'туз'і* (Сл), *п'їрїе* (Рс), *св'атан'е* (Дб), *шч'ес'т'е* (СНб) тощо (детально див.: Хібеба, 2020).

У збірних іменниках поширене закінчення **-а**: *брат'а* (Вч, Гл, Дн, Лп, Мл, НГс, Ос, Трл, Ур, Ям) // рідко *брат'і* (Бг, Гл, Дб, Кз, Ксм, Тр); пор.: наддністр. *брат'і*, *брат'у* (Матвіяс, 1982: 48).

Форм іменників ж. р. на кшталт *брїтов* 'брїтва', *ц'єрков* 'церква', *г'олов* 'голова', *хуруг'ов* 'корогва' у Н. в. одн., які були поширені в бойківських говірках як їх маркувальна морфологічна риса [(абій-Карпинська, 2011: 70; AGB, VII (2): 80; Радевич-Винницький), не виявлено; як і форм: *плат'ов* 'платва', *станов* 'кадь' (стіни прості) (вид діжки з рівними, не вигнутими боками) (с. Вовче) (ММАГ: 32, 65), пор.:

Наші сваха старосту взела за бороду

Та повела го в воду,

Пісочком го терла,

Брїтовцев підголила (Левинський, 1908: 116).

Записи від кінця XIX ст. фіксують іменник *ц'єрков* у Н. в. (Мисевич, 1937: 33) та З. в.: *прїйдуть передь ц'єрковь* (Кузів, 1889: 285); у сучасних ді-

¹ Детально про говірки Богородчанського району Івано-Франківської області див.: Хібеба Н. Фонетичні особливості бойківських говірок Рожнятівщини. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Філологічні науки»*. 2020. № 1. Ч. II. С. 65–76.

лектних текстах виявлено: О. в. *п'ід цѣрквоу* (Дб), *пѣред цѣрквоу* (Ур), М. в. *у цѣркві* (Ос).

Засвідчено діалектні відмінності форм числа іменника: *То не було / йак типѣр'к'і т'і кремпл'іни // кос'т'уми то йагодами нашіми чорними красили / мал'ували / абі так не б'іл'лос'а // йак типѣрки с'а ўбѣре мужік ў н'ейлонову сорочку і кáже / пус'т' ўсегдá б́уд'ет сонце // а йакио ўбѣре полотн'ану сорочку / йак вііде на полоніну і кáже / пов'її / в'їтре / на Ўкраїну / бо йогó гр'їло то // а зáраз тот'і нѣїлони не гр'їют* (Кр); *Макарони / отó / йак макáйем ў бул'їони / то макарони з йушкоу ўже* (Ур), *Даўно не б́уло такіх рóскош'їў / йак типѣр* (Ур), *Ў нас не б́уло такіх б́'ісер'їў / йак на Івано-Франк'їушчин'і / ше дес'* (Лб), *І не б́уло тих н'і цукрових д'їабѣт'їў / н'їйакóго шл'áка* (Мт), *Булі лаўкі та шос' там пр'адѣ // тут патіка с клóчами / пов'їсмо* (Кр); *Ну / так / йак типѣрка // р́уж'ами такіми висóкими // тóже с папѣр'їў* (Ос) та ін., а також: з жалосточків, на жалості (Рошкевич: 78, 85).

Подекуди зафіксовано неузгодженість роду іменника із залежними словом: *Булó аш н'їзн'їше // спеклі хл'їба ў свóйім печі́ і ўс'о* (Лс), *Але грóш'і мýс'їў наїті ў т'її бухáнци* (НГс), *Дру́жба / йак заходіў до хáти / тоті́м пáлиц'оу / шо маў ў руках / хрестіў водв'їрїа* (Бк) тощо.

У Р. в. одн. архаїчне закінчення -е в обстежених бойківських говірках збереглося в іменникові *день*: *дне* (Ур), *дн'е* (СНб) // *дн'а* (Бк, Зв, СНб, Трл); *Мен'ї ўсе с'ї здайѣ / шо то б́уло др́угого дн'ѣ ў молодóго / бо то с'ї не могли справити // та / др́угого дн'ѣ / йа знайу / шо то б́уло два дни вес'їл'а* (СНб), *Чи тóго дне ўночі рáно і йшли до тóїї ўже до молодóїї ўс'ї гóс'т'і* (Ур); дет. див.: Свенціцький, 1913: 125; Рабій-Карпинська, 2011: 71, 90, 99; Бандрівський, 1959: 3; Бандрівський, 1960: 53; Радевич-Винницький; також: *50-го дне по Пасці* (Кміт 1936: 85), форми Р. в. одн. іменників ч. р. на -е, незалежно від того до яких основ вони належали (*дне, колодязе, манастире, ступене* тощо), засвідчено в пам'ятках XVI–XVII ст. із території Бойківщини (Керницький, 1971: 407).

Архаїчних форм Р. в. одн. на -е іменників с. р. -t-, -n- основ і ж. р. -ц- основ (*племене, любве, цркве, крове* та ін.), засвідчених у учительних євангеліях із території Бойківщини (Керницький, 1971: 405), у сучасних говірках не виявлено.

У Р. в. іменники ч. р. часто засвідчено із закінченням -а: *двóра* (Дб, Тр) (*двóру* (Лс)), *камен'а* (Бк), *сіра* (Бк, Зв, Іл, Мт, Ор, Рс, Яв), *столá* (Дб), *порóга* (Вч, Іл, Лс, Яв) тощо (див.: Рабій-Карпинська, 2000: 70, 99; Воронич, 2000).

Іменники сучасної III відміни у Р. в., Д. в., М. в. одн. послідовно зберегли історичне закінчення -и: *мáтери* (Гл, Лп, Лс, НГс, Трл), *смѣрти* (Яв), *сóли* (Вч), *по л'убóви* (Трл), *при зустр'їчи* (Ур), *ў печі́* (Вч) // *ў печу́* (Вч), *пáм'їти* (Рс), *пáмїати* (Кр, Лк, Лс), *пáмн'ати* (Глбк, Кз, Кр, Ор, Рс, Тр) // *пáмїат'і* (Кр, Лб) (говірконосії молодшого віку) (див.: Ощипко, 1971: 174; АУМ: к. 174, 175); у записях кінця XIX ст.: *банности, радости, печи* (Кузів, 1889: 282, 283, 300), *уфности, нинависти* (Кміт, 1936: 85), *по сіножьяти* (Кміт, 1908: 89), *смерти* (Мисевич, 1937: 33); а також: *баннóсти, радóсти* (Матеріали), *'осини* (Нб) (Говори: 310). Збереження відмінювання давніх *ї-основ характерне для південно-західних говорів (Ощипко, 1971: 174; АУМ: к. 174, 175).

У Д. в. одн. іменники ч. р. незалежно від кінцевого приголосного основи мають закінчення -ови: *бáт'кови* (Вч, Лб, НГс, СНб, Тр, Яв), *в'їтц'óви* (Яв), *д'їтвакóви* (Бг), *Михáїлови* (Нб) (*М'їхáїл'óв'і* (Бк)), *сінови* (СНб, Ур), *тáтови* (Бк, Кз, Рс, СНб, Трл), *хл'їбови* (Сл), *чолов'їкови* (Трл, СНб) тощо; ця флексія за аналогією до форм ч. р. поширювалася й на іменники с. р. (дет. див.: Рабій-Карпинська, 2000: 71, 89, 99–100; Бандрівський, 1959: 4; Ощипко, 1971: 173; Воронич, 2000; Радевич-Винницький; АУМ: к. 177, 178, 179); див. ще в записях від кінця XIX ст.: *єгомосцьови, коникови, свекрови* (Кузів, 1889: 285, 286, 320), *Богойкóви, Івáнови, ксьиндзойкови* (Гнатюк, 1908: 19, 26) *Богойкови, господарьови, єгомосцьови, старостойкови* (Кміт, 1908: 88, 92, 95), *господарьови, дворови, столови, татойкови, яворови* (Кузеля, 1908: 127, 137, 144), *зборови, татови* (Левинський, 1908: 106, 108), *дякови, попови* (Мисевич, 1934: 24), *зидову* (Schneider, 1911: 158), *татову* (Княжинський, 1934: 16), а також: *л'нови* (Бт) (Говори: 306).

Спорадично зафіксовано й закінчення -єви: *гóстеви* (СНб), *хлóтцєви* (СНб) // *хлóтцєв'і* (СНб, Лс, Ос); а також: *господарєви* (Кузів, 1889: 301; Левинський, 1908: 116; Мисевич, 1934: 21); це закінчення переважає в східнобойківських говірках Долинського та Рожнятівського районів (АУМ: к. 178, 179).

У деяких іменниках збережено давнє закінчення -у: *госпóдар'у* (Лб), *гóс'т'у* (Бк), *в'їтц'у́* (Лп, Трл), *пáну* (Вч), *пáну в'їтц'у́* (Трл), *Бóгу* (Лб), *Гóсподу Бóгу* (Вч, СНб), *хлóтц'у* (Вч) тощо. Як паралельне до -ови закінчення -у характерно для говірок Турківщини (АУМ: к. 177).

Діалектні тексти ілюструють, що досліджуванним говіркам здебільшого властиві нормативні закінчення Д. в. одн. ч.р., а саме: -ов'ї: *бáт'ков'і*

(Бк, НГс, Трл), *братов'ї* (Лп, Лс, Мт, Тш), *в'їтчимов'ї* (Рс), *вуйков'ї* (Лб, Рс), *д'їдов'ї* (Вч), *Ігорков'ї* (Крш), *к'обндзов'ї* (Ос), *мужиков'ї* (Кр), *онюков'ї* (Крш), *свєкров'ї* (Кр), *свєкрѡв'ї* (Ос), *сїнов'ї* (Кр, Ор, СНб, Яв, Ям), *с'в'їшчєников'ї* (Рс), *стриков'ї* (Лб), *хлѡпчиков'ї* (Кр, Ур), *татов'ї* (Бк, Вч, Дб, Дн, Зв, Кр, Лк, Рс, Сд, Трл, Тш, Шм, Ям); **-евї:** *госпѡдарев'ї* (Бк, Вч), *конєв'ї* (СНб). АУМ фіксує закінчення **-ов'ї** (*братовї, батьковї, жениховї*) оказіонально в говірці с. Бітля (// -у) (АУМ: к. 177, 178), закінчення **-ев'ї** (*товаришеві, злодієві*) – у говірці с. Жупани Сколівського району (// -ови, -у) (АУМ: к. 179).

В аналізованих говірках спорадично засвідчено форми Д. в. одн. із прийменником *д, ід, к:* *І к'ондз її знѡву ведє к порѡгови і приведє к престѡлови* (Ос), *Кѡжна гуску д хат'ї несє* (Ксм), *А друшк'ї с колачєм в'їхѡд'ат д дружбам* (Ксм), *Несут' тот'ї ж'їнкї д хат'ї д'їтим б'їлого хл'їба* (Ксм), які часто фіксовані в етнографічних записках бойківського весілля кінця ХІХ – поч. ХХ ст.: *Ой вила, перевивала, Д серденьку прикладала; Присьїдїли вни ї Д'зеленому яворови* (Кузів, 1889: 282, 318), *д'серцю* (Кміт, 1908: 83), *д'столу припадати, д'серденьку* (Рошкевич: 78, 103); *Ой рад же бы я встати, Ід своїому дїтяти; Ї а спусти мене нижи, Д сирї землицї ближи; Не боком, Аннице, не боком, А ї ід Василькови с притоком; Ой наш любий Васильку, Приступи к столойкови; к столойкови, к вінойкови* (Кузеля, 1908: 124, 129, 130, 16). Відзначили такі конструкції в бойківських говірках І. Ощипко (Ощипко, 1971: 171), у говірках Старосамбірського району – Я. Пура (Пура, 1960: 173).

В О. в. одн. іменники ж. р. мають закінчення **-оў, -єў:** *бўл'боў* (Кр), *водѡў* (Зв), *головѡў* (Нб), *дитїноў* (СНб), *д'їучиноў* (Дн), *дорѡгоў* (Ос), *друшкоў* (Дн), *ж'їнкоў* (Кр), *країкоў* (Глб), *Маткоў Бѡжоў* (Ул), *мáмоў, мўзикоў, свáхоў* (Кр), (Кр), *ніткоў* (Ур), *позл'їткоў* (СНб), *слїноў* (Крш), *сорѡчкоў* (Ор), *ф'їроў* (Ос); *водїцеў* (Ос), *косїцеў* (Глб, Ксм, Мж), *матєр'їїєў* (Лб), *молодїцеў* (СНб) тощо; а також іменники ч. р.: *дружбоў* (Кр) (*дружбом* (Рс)), *стáростоў* (Ул); див. ще: *газдоў, Касунейкоў, конѡкоў, мáт'їнкоў, родїноў, сорѡчкоў* тощо (Гнатюк, 1908: 14, 15, 28; Кміт, 1908: 92; Кміт, 1936: 85; Кузеля, 1908: 131, 133; Кузів, 1889: 286, 301, 319; Левинський, 1908: 102, 104, 112, 117; Мисевич 1937: 24, 46; Рошкевич: 85, 94, 97, 107, 115; Schnaider, 1912: 150, 152; Матеріали; Говори: 241, 245).

Із закінчення **-оў** вживаються також іменники м'якої групи: *пшєніц'оў* (Кр, Лб) // *пшєніцеў* (Бк, Вч, Іл, Ксм, Лс, СНб, Ур, Яв), *пáлиц'оў* (Бк) //

пáлицеў (Вч, Іл, Трл) // *пáлицеїу* (Вч); карти АУМ свідчать про перевагу в бойківських говірках формотворення типу *землеў, долонеў, душеў* // *душоў* (АУМ: к. 170, 171), закінчення **-єў** характерне для говірок центральної Бойківщини (AGB VII (2): 80; т. 408); дет. див.: (Рабїй-Карпинська, 2000: 71; Бандрівський, 1959: 4; Ощипко, 1971: 171–172; Воронич, 2000; Бєвзенко, 1980: 227; Матїїв, 2013: 8).

Закінчення **-уў** (варіант **-оў**) засвідчено в іменниках ж. р з твердою основою: *Брáлос'а слѡїїк / бáнка трїл'їтрова / трѡшк'є л'єнтѡўу приздѡбіли / шобї не бўло так стрáшно вигл'адáло і там кидáли тудá* (Лб), *Гор'їўкуў тодї так с'а не занимáли* (Сл), *Чи систру' в'їн с тєтоў п'їшлє / чи з вўїнуў* (Ос) тощо; див. ще Зубрицька, 1992: 18; **-нїў** (варіант флексії **-єў**) – в іменниках ж. р. із м'якою основою: *То жїто́м / то пшєніцїцїў / то жїто́м / то пшєніцїцїў / то ўс'áкоў їаринїцїцїў* (Бк).

Також відзначено нормативні закінчення **-оїу** в іменниках твердої групи: *госпѡдáркоїу, гор'їлкоїу* (Лс), *д'їучиноїу* (Кз, Лс), *друшкоїу* (Бг), *л'єнтоїу* (Мж), *нев'їстоїу* (НГс), *стáростоїу* (СНб), *старос'ї'їноїу* (Лс), *сок'їроїу* (Лк), *тар'їлкоїу* (Глб, НГс), *шкаралўпоїу* (Сд), *шїл'коїу* (Лс) та ін.; та м'якої **-єїу:** *гранїцеїу* (Лс), *інформáц'їїєїу* (Лб), *кўхнейу* (ВСт), *матєр'їїєїу* (Лс), *молодїцеїу* (Кр, СНб), *п'їснеїу* (НГс), *пшєніцеїу* (СНб) та ін.; також: *зорою* (Кузеля, 1908: 136).

Записи поч. ХХ ст. фіксують неузгодженість у закінченнях іменників і залежних від них прикметників і займенників, а саме: *Чирвоноє калиною За своєє дїтиною* (Кузеля, 1908: 142), *З біленьков ручечкою. Іс щїсьтьѡм, із здоровком; С повноє повнєнькою Із лїса виїздит, Д' сєлу приїздит* (Левинський, 1908: 105, 119).

Іменники ч. р. та с. р. роду з м'якою основою та з основою на шиплячий *ж, ч, ш, дж* в О. в. одн. уподібнюються до іменників твердої групи: *бáл'ц'ѡм* (Вч, Кр, Трл, Ур), *вєс'їл'ѡм* (Бк, Вч, Дб, Іл, Кз, Кр, Лб, Лк, Лс, Рс, Трл, Ур), *вєс'їл'ѡм* (Дн, Кз, Кр, Трл), *в'їн'ц'ѡм* (ВСт), *в'їн'ц'ѡм* (Дб, НГс), *водв'їрїѡм* (Бк), *г'їл'ѡм* (Мл), *гѡс'т'ѡм* (Гл), *дн'ѡм* (НГс), *дожджѡм* (Вч, Гл), *зб'їжѡм* (Гл, Лс, Ул), *к'їн'ц'ѡм* (Лс), *кон'ѡм* (Лб), *коровáїѡм* (Вч, Тр), *коровáїѡм* (Вч, Глбк, Крш, Лс, Рп), *корѡгвáїѡм* (Лп), *мáршѡм* (Бк), *маршѡм* (НГс), *моз'їл'ѡм* (Лб), *ножѡм* (Кр, Лс, Рп), *пáрчѡм* (Лб, Лп), *плєчѡм* (Тр), *пєрїц'ѡм* (Вч), *пє(и)рїц'ѡм* (Вч, Лп), *плас'ц'ѡм* (Ур), *подв'їрїѡм* (Вч), *пропѡїѡм* (Лс), *рїжѡм* (Трл), *сєрїц'ѡм, сон'ц'ѡм* (Вч), *топ'їр'ц'ѡм* (Кр), *ч'їпц'ѡм* (Іл, Лб) та ін.; а також: *пирїцьѡм, сирїцьѡм* (Кузів, 1889: 300), *гїльтаїѡм, коньѡм, крамарїѡм, польѡм, перїцьѡм* (Гнатюк, 1908: 12, 13, 20, 28), *гостьѡм,*

коньом, перцьом, серцьом (Кміт, 1908: 86, 96, 95), гребінцьом, Дунайом, каміньом, пирцьом, серцьом, сонцьом, оконцьом (Кузеля, 1908: 126, 131, 139), тонтьом, здоровіом, зетьом, крайом, татунцьом, щістьом (Левинський, 1908: 103, 108, 115, 117, 119), Спасительом, вітьом (Кміт, 1936: 84–85), барвінойом, Михальом (Мисевич, 1937: 16, 31), с пропійом, п'ід бál'ц'ом (Матеріали), п'ит чэц'ом (Матеріали¹). На форму *-омь* у бойківських говірках як похідну від *-ьмь*, *-ьмь* звернув увагу ще І. Свенціцький (Свенціцький, 1913: 124; див. ще: Рабій-Карпинська, 2001: 71, 101; Ощипко, 1971: 173–174; Воронич, 2000; Радевич-Винницький; АУМ: к. 180, 185).

У говірці с. Опака Дрогобицького р-ну та с. Гвіздець Старосамбірського р-ну, як зафіксувала С. Рабій-Карпинська, виявлено варіант закінчення *-ом* – *-ум*: *пал'ц'ум*, *вік'он'ц'ум*, *хлоц'ум*, *ти'л'ат'ум* та ін. (Рабій-Карпинська, 2001: 89, 101), а також варіанти – *-ім*, *-им* у прикладах: *напійім* (Ос), *хлопц'ім* (Трл), *папéрим* (Нб).

Закінчення *-ем* в іменниках із м'якою та шиплячою основою здебільшого засвідчене в східнобойківських говірках Рожнятівського району, а також у смузї перехідних говірок Богородчанщини: *в'інцém* (НГс), *греб'інцém* (СНб), *дереуцém* (СНб), *йайцém* (Мж), *колачém* (Бг, Ксм, Мж), *колач'ém* (Сл), *коровайém* (Бг, Рп), *ножém* // *ножóm* (Лс), *плечém* (Бг, Мж), *обручém* (СНб) (Рабій-Карпинська, 2001: 101). АУМ фіксує в бойківських говірках закінчення *-ем* як варіант до *-ом* (*дош'чем*) у говірках сіл Суходіл і Ясень Рожнятівщини (АУМ: к. 180), а форми с. р. роду (*полем*, *серцем*) – у говірках Долинського та Рожнятівського районів (АУМ: к. 185).

Зазначмо, що в мовленні одного говірконосія можуть виступати різні засоби формотворення: *Йічте* / *бойáрце* / *йічте* / *чи с перц'óm* / *чи не с перц'ем* (Вч).

За аналогією до іменників ж. р. І відміни іменник *мати* в О. в. одн. набуває закінчення *-оў* (варіант *-уў*): *мáтероў* (Вч) (*Кл'акáйут пéред мáт'іруў і кáжут* (Яв)), *молод'óжуў* (Лб) (*А дáл'ше із ус'імá д'іу'чáт'іма / з молод'óжуў*); інші іменники ІІІ відміни мають форми: *зéлен'у* (Ур), *скáтерт'у* (Ор), *ше́рц'т'у* (ВСт) тощо (Рабій-Карпинська, 2011: 71, 100–101; Бандрівські, 1959: 4–5; Ощипко, 1971: 175). АУМ фіксує в іменниках колишньої *-і*-основи закінчення *-еў* // *-оў*, у говірках Сколівського та Долинського районів – у; оказіонально в говірці с. Жупани – *ейу* (*солейу*, *т'інейу*, *ночейу*) (АУМ: к. 176).

У М. в. одн., як і в Д. в., іменники ж. р. І відміни з м'якою основою та з основою на

шиплячий звук мають закінчення *-и* (// *-і*): *ў Бережніци* (СНб), *ў д'іжї* (Глбк), *ў Йамел'ніци*^е (Ур), *ў л'ікарни* (Нб), *ў скріни* (Рс), *ў Трójци* (Ур), *на вўлици* (Крш, Тр), *на ўлици* (Кр), *на лáвици* (Ос), *на поліци* (ВСт, Трл), *на сп'ідници* (Лл, Лс), *ў сп'ін'ици* (Лб) тощо; у записих від кінця ХІХ ст.: *свекрици* (Кузів, 1889: 320; Кузеля, 1908: 143), *в столици*, *в сьвітлици*, *в дебрици*, *в церковци*, *на земли*, *на полици*, *при кирници* (Кузів, 1889: 282, 285, 286, 302, 317), *Гануси*, *Каси* (Гнатюк, 1908: 20, 21), *при водици*, *при кирници* (Кузеля, 1908: 124), *на межи*, *в церковци* (Левинський, 1908: 108, 110, 112), *w Łуровусу* (Schneider, 1911: 160); а також: *ў мїл'ници* (Матеріали), *по зем'ли*, *на тэрници* (Яс) (Говори: 306). Закінчення *-и* в М. в. одн. іменників колишніх *-ја*-основ (*земля*, *рілля*) типове не тільки для бойківських говірок, а й загалом для південно-західного діалекту (АУМ: к. 172); формотворення *на ґрушц* засвідчено в говірках Сколівського, Турківського (с. Лімна та с. Лосинець) (// *на ґрушц'ї*), Долинського (с. Вишків) районів (АУМ: к. 173); див. також: (Рабій-Карпинська, 2011: 100; Ощипко, 1971: 171; Матіїв, 2013: 8).

Закінчення *-и* зафіксовано в іменниках ІІ відміни з кінцевим м'яким і шиплячим звуком: у *Йáсени* (СНб), *ў Терно́поли* (Мж), *на к'інці* (Ос), *на (ў) м'ісци* (Вч, Лс), *на тарéли* (Крш), *ў Б'іличи* (Рс), *на лиці* (Мж, Лк), *на плечі* (Кр, Лб, СНб); а також: *в сідельци*, *на камени* (Кузеля, 1908: 84, 133, 149; Левинський 1908: 107), *в мори*, *при сьтільци* (Левинський, 1908: 107, 111). Закінчення *-и* мають топонімні назви ч.р. із суфіксом *-ів*: *ў Лáгодови* (Рс), *ў Хаши́ови* (Лп), *на Ворóви* (Ул), *в'ї Л'óви* (Вч), а також засвідчено: *ў в'іни* (Вч), *на базáри* (Ул), *на цві́нтари* (Лп), *по хус'т'áти* (Лб).

Паралельно функціює закінчення *-у*: у *бéрезн'у* (НГс), *у з'іл'у* (Яв), *ў Закарпáт'у* (Лл), *ў плáт'у* (Ор), *ў прим'ішчен'у* (СНб), *ў ті́жн'у* (Кр), *на вес'іл'у* (Бг, Бк, Вч, Лл, Кз, Лб, Лп, Лс, Нб, НГс, Рс, СНб, Яв), *по вес'іл'у* (Кр), *на клóч'у* (Лк), *на кам'ін'у* (Бк), *на подв'ір'у* (Вч), *на сón'ц'у* (Лб, Лс), *по в'ін'чан'у* (Вч); у говірці с. Багнувате Турківського р-ну – *у м'іс'ац'у* (АУМ: к. 182); див. ще: (Бандрівський, 1959: 5; Ощипко, 1971: 174).

Закінчення *-и* мають іменники із суфіксом *-ец'*: *ў бухáнци* (НГс), *ў горóдци* (Сл), *ў горці* (Трл), *у тáнци* (НГс), *ў ч'інці* (Вч, Лл, Лп), *на (у) в'інці* (Дб, Лб, СНб, Тр, Ям), *на хл'ібці* (Лб, Глб, Ксм), *при (на, у) к'інці* (Вч, Дб, Кз, Кр, Лб, Ос, Сл, СНб, Яв), *ў бál'ци* (Кр, Лб) // *ў бál'ц'у* (Гл, НГс); також: *в горци* (Кузів, 1889: 316), *в чіпци*, *в віньци* (Кузеля, 1908: 137, 145). Це закінчення в іменниках чоловічого та жіночого роду з основою на [ц] засвідчено

в усіх бойківських говірках Львівської та Івано-Франківської області (АУМ: к. 182).

Іменник *пóле* у М. в. одн. має давнє закінченням **-и** (у більшості говірок): *То на пóли // йак приїшли до молодóго* (Вч), *Ої гíл'а-гíл'а по пóли гúси* (Яв), *У пóли пом'ични́ц'у* (Яв) // **-і**: *Чотíри сiни у пóл'і орати* (Крш, Ор) // **-у**: *А ў нас йе по пóл'у ростé* (Кр), *А йа дайу ста́йку там і там на так'ім пóл'у* (Лб); а також: *по поли* (Левинський, 1908: 105, 115).

Закінчення **-ови** в Д. в. одн. властиве іменникам ч. р. із суфіксом **-ок**: *по к'ел'éшкови* (Вч), *по кускóви* (Бг, Вч, Снб), *по кусóчкови* (Снб, Мж), а також: *по бóдакови* (Яв), *по стаканóви* (Нд), *по чолов'юкови* (Трл) (Рабій-Карпинська, 2011: 72, 101; Бандрівський, 1959: 5); у говірках сіл Верхня Яблунька та Рибник – *дубови* (АУМ: к. 181). В іменниках с. р. цього закінчення не засвідчено.

У записаних діалектних текстах виявлено безприйменникове формотворення М. в. (див. ще: Свенціцький, 1913: 125; Рабій-Карпинська, 2011: 72, 101):

А шчо йа с'а молоді́йка так понев'ір'а́йу // йакáс' б'іда ї вигадáла / шчо не ма́йу рóду / та бо ў мене т'л'ко рóду ц'íлії рóчок хóду // йéдно Лúпíа / дрúге Бúстрé / а трéте Мухнóви / де четвэ́рте ї Лопушáнка / а пíятій ў Хащóви (Лп);

Верни ся дівойко,

Кличе тя матінойка.

Десть ключі подівала,

Щось скрині замикала?

У горци на полици

Молодші сестрици (Кузів, 1889: 302).

Пісенний фольклор в обстежених говірках засвідчує нормативні закінчення Кл. в. одн. Зокрема здрібніло-пестливі іменники ж. р. на **-а** мають закінчення **-у** (м'яка основа): *Ан'ц'у* (Бк, Вч), *Гán'у* (Рс), *Ганус'ун'у* (Яв), *дón'у* (Бг, Мж), *ма́мц'у* (Вч, Гл, Яв), *Ма́мц'у Бóжа* (Лп), *мату́с'у* (Кз), *Марі́с'у* (Лб), *сваху́н'у* (Лс), та ін., див. ще: *маму́нцю*, *Марисуню* (Левинський, 1908: 102, 111), а також **-о** (здебільшого тверда основа): *городні́чко*, *д'іброво́йко*, *д'іучинóн'ко* (Вч), *дити́н'ко* (Лп), *д'ітин'ко* (Яв), *зозулéн'ко* (Шм), *мат'іно́йко* (Яв), *ма́мко* (Бг, Глбк, Кр, Лк, Мж, Сд), *мат'інко* (Лп, Рс, Шм), *ма́т'інко* (Дб, Шм), *Марусіно*, *Мар'ійéчко* (Вч), *сестри́чко* (Глбк, Сд) та ін.; пор. ще: *Кáс'о* (Бк), *ма́мц'о* (Лп), *свахунóйку* (Лс). І. Ощипко зазначила, що в бойківських говірках назви істот, зокрема осіб, часто мають у Кл. в. закінчення **-о** незалежно від роду іменника й кінцевого приголосного (Ощипко, 1971: 172; див. ще: Рабій-Карпинська, 2011: 71; Бандрів-

ський, 1959: 5), що й підтверджують досліджувані діалектні тексти; див. також: *дівойко*, *Марисейко*, *матінко*, *матінойко*, *родинойко*, *тещейко* (Кузів 1889: 283, 284, 285, 287, 300, 302; Гнатюк, 1908: 15, 20, 23; Кміт, 1908: 91; Кузеля, 1908: 127; Левинський, 1908: 103, 111; Schnaider, 1912: 145; Княжинський, 1934: 19; Рошкевич: 74, 76), а також: *ба́бо* (Вч, Яс), *гзди́н'о* (Вч), *нанáшкó* (Дв, Тп) (ММАГ: 59), *ма́т'інко*, *д'ітин'ко*, *Анно*, *вóдон'ко* (Матеріали).

Іменникам П відміни зі здрібнілими суфіксами **-к-**, **-ок-**, **-очок-**, **-ечок-** тощо властиве закінчення **-у**: *барв'іно́чку* (Лб, Лп), *в'інку* (Ксм), *в'іно́чку* (Дб), *м'іс'ачéн'ку* (Лк), *М'іхалóчку* (Вч), *парубóчку*, *свáтку*, *та́тоїку* (Бк), *татунéчку* (Вч), *Бóжейку* (Гл) // *Бóжейко* (Рс) // *Бóгоїку* (Бк, Вч, Шм), а також: *сiну* (Шм), *та́ту* (Бк, Вч, Гл, Дн, Лл, Кз, НГс, Ос, Рп, Сл, Тр, Шм, Яв, Ям), *свáту* (Глбк); у записах від кінця ХІХ ст.: *Бого́йку*, *Іваночку*, *коні́чйку*, *сватку*, *старостойку* (Кузів, 1889: 282, 284, 285, 286, 287, 306, 318), *Божейку*, *вінойку*, *Іванойку*, *татойку* (Гнатюк 1908: 12, 15, 19, 16, 20), *барвінойку*, *Божейку*, *татунейку* (Кміт, 1908: 86, 87, 90), *Васильку*, *татойку* (Кузеля, 1908: 124, 128), *батеньку*, *місечку* (Левинський, 1908: 105, 114), *Василечку*, *городчику* (Рошкевич: 75, 81).

Закінчення **-у** характерне для іменників м'якої групи: *бра́ц'у* (Бк, Лп), *господáр'у* (Трл), *йáсен м'іс'ац'у* (Лс), *йегомóс'ц'у* (Яв), *Івану́н'у* (Яв), *коровáйу* (Вч), *корогвáйу* (Ксм) *тату́нц'ун'у* (Лп), а також: *синьцю* (Кузеля, 1908: 128), *цéпна́рйу* (Гнатюк, 1908: 16), *тату́нцю* (Левинський, 1908: 104), *Дани́л'ц'у* (Матеріали); див. також Ощипко, 1971: 174.

Пестливі форми іменників ч. р. із закінченням **-о** у Кл. в. часто мають форму Н. в. (здебільшого в пісенному фольклорі): *брату́н'ц'о*, *тату́н'ц'о*, *старосту́н'о*: *Мóвит брату́н'ц'о / мóвит / наї т'а Б'іг благослóвит* (Лп), *Мóвит тату́н'ц'о / мóвит* (Лп), *Ої т'а л'убйу / старосту́н'о / та́ йак сво́йе сéрце* (// *старосту́н'у*) (Шм), а також: *музичé(у) їко*, *старостóйко*, *татунéйко*, *татунéчко*: *Приїшоў р'ідни́ татунéйко / не ўчу́ла* (Лп), *Ої казáў ис ми / м'ї́ татунéйко / шчо ми не даш в'ід себе* (Лп), *Приїшоў р'ідни́ татунéчко та ї глáдит* (Бг), *Ої музiко / музичíйко / гра́йеш веселiйку* (Яв), *Ої заграї ми / музичéйко / н'аї си потан'ц'уйу* (Лп), *Бодáї тóб'ї / старостóйко / голóвá обл'зла* (Яв) та ін.; а також: *старостойко*, *дружбойко* (Кузів, 1889: 282, 284, 287).

У Називному в. мн. збережено архаїчне закінчення **-е** в іменникові *л'уде* (Вч, Гл, Дн, Кр, Крш, Лб, Лп, Снб, Трл) (майже скрізь – *л'уде* (Ониш-

кевич, І: 422), АУМ фіксує слово в говірках сіл Лімна, Верхня Яблунька, Тур'є, Підліски, Суходіл, Плав'я (АУМ: к. 190), а також: *бойáрце* 'весільні гості нареченого' (Вч), *придáne* 'весільні гості нареченої' (Бк, Вч, Дн, Лп, Трл), *придáнце* 'тс.' (Вч), *цигáне* (Лп); див. ще: *бояре*, *боярце*, *горяне*, *люде*, *придане* (Кузів, 1889: 284, 285, 286, 287, 302, 318), *л'юде*, *сус'їде* (Гнатюк, 1908: 14, 18), *бояре* (Левинський, 1908: 115, 118; Рошкевич: 93), *л'юде*^н (Яс) (Говори: 307),

Вчуют нас горяне:

От їдутъ бояре.

Учуют нас Єльвіце:

От їдут Дидівце (Кузів, 1889: 302).

Закінчення **-ове** виявлено в іменниках, засвідчених у фольклорних текстах: *л'удоїкóве* (Вч), *сватóви*^е (Глбк, Мж), *сватóви* (Бг), а також у 3. в.: *Зна́йте / с'їли за тисóв'ї сто́ли / за пи́нїчн'ї хл'їбóви* (Вч), див. ще: *людейкóве*, *людкóве*, *людóве*, *люткóве* (Онишкевич, І: 422; Матіїв, 2013: 263), *боярове*, *хлїбóве* (Кміт, 1908: 89, 90, 95), *сватóве*, *хлїбóве* (Кузеля, 1908: 127, 148), *газ-до́ве*, *нана́шкове*, *хлїбóве* (Кузів, 1889: 282, 300, 301), *сут газдо́ве і газди́ні* (Кміт, 1936: 85), *сто-ло́ве* (Рошкевич: 82). Флексію **-ове** в іменниках Н. в. мн. ч. р. у пам'ятках XVI–XVII ст. із території Бойківщини також часто вжито в назвах тварин і предметів (*воло́ве*, *пта́шкове*, *садо́ве*) (Керницький, 1971: 404; дет. див.: Свенціцький, 1913: 125; Рабій-Карпинська, 2011: 72, 89, 101; Бандрівський, 1959: 5; Ощипко, 1971: 176; Воронич, 2000; Радевич-Винницький).

Форми Н. в. мн., набуваючи відтінку збірності, виступають у значенні Кл. в.: *Проступ'їца / л'удоїкóве / то да́йте нам по́л'а / то н'аї ше си погул'а́є ус'а роді́на мо́йа* (Вч).

Іменник *в'їн'їци* (Мж) (із суфіксом –к у Н. в.) зберігає давню форму Н. в. мн. на кшталт *пар'опци*, *нив'їрници*, *воўци* (Рабій-Карпинська, 2011: 101–102). Араїчні форми іменників ч. р. на **-и** у Н. в. мн. зі збереженням давнього переходу [г] > [з], [к] > [ц], [х] > [с] – одна з рис карпатської групи говорів (Бевзенко, 1980: 225; див. ще: Керницький, 1971: 404).

Іменники ч. р. м'якої основи засвідчено із закінченням **-и**: *бойáрци* (Дн), *к'їн'їци* (Ос), *проп'їци* (СНб, Яв), *хло́пци*, *ч'їпци* (Лп), *дни* (Бк, Вч, Дб, Кз, Лк, Лп, Сд, СНб, Трл, Тш), а також: *бояри*, *проп'їци* (Кміт, 1908: 87; Кузеля, 1908: 148), *проп'їци*, *веселовци* (Кр) (Матеріали).

Іменник *вість* –ї основи у Н. в. мн. зберігає давнє закінчення **-и**: *Ої захóд'ат нас в'їсти / хот'ат нам да́ті йїсти* (Вч), *Ої захóд'ат нас зв'їсти / хот'ат нам да́ті йїсти* (Лп); див.

ще: *вісти* (Кузів, 1889: 300; Гнатюк, 1908: 25; Кузеля, 1908: 126, 148; Левинський, 1908: 113); а також: *запов'їди* (Вч, Іл, Кр, Лс, Мт, Трл, Ул, Яв), *запов'їди // запов'їд'ї* (Вч, Яв): *Потóм на за́пов'їди йшли да́вати // ў сел'ї с'в'їшчєника не бу́ло / аж на Іса́її йїздили ми ф'їроў / там да́лі на за́пов'їд'ї* (Яв). Закінчення **-а** у Н. в. мн. в обстежених говірках є рідкісним (Зубрицька, 2012: 22) і є варіантним до **-и**: *хл'їбу́* (Іл, Кр) // *хл'їба́* (Трл): *На вес'їл'а браў ка́ждий сво́йе хл'їба́* (Трл) (детально про фонетично видозмінені закінчення Н. в. мн. див.: Хібеба 2020; Хібеба¹, 2000).

У бойківських говірках за аналогією до форм Р. в. мн. іменників ч. р. закінчення **-їў** поширюється й на іменники жіночого роду: *баб'їў* (Бг, Трл), *грїўн'їў* (Вч), *їїд'їў* (Ос), *конфєт'їў* (Ур) (*конфєтиў* (Бк)), *корóн'їў* (Ур), *л'єнт'їў* (Бг, Гл, Мл), *п'їс'н'їў* (Тр), *рўж'їў* (Гл), *сва́х'їў* (Кз, СНб, Ур), *сва́шк'їў* (Іл), *сєстр'їў* (Іл, Нд), *скрїн'їў* (Рс), *слєз'їў*, *старос'т'їн'їў* (Кр), *тру́б'їў* (Дн), *ту́фл'їў* (СНб), *ша́ф'їў* (Трл, Ур) та ін.; рідко – нульова флексія – *конфєт* (Яв), *маши́н* (Дб, Кз, Лб, Мл), *п'їсєн'* (Кр), *сук'єно́к* (Дн): *Та то богáто так йє п'їс'н'їў* (Тр), *Даўно ша́ф'їў не бу́ло* (Ур), *Просїли сва́х'їў / ка́жут / про́шу на вес'їл'а сва́х'їў* (Ур), *А рáн'че корóн'їў не бу́ло* (Ур), *Нав'їшували л'єнт'їў та ўс'áких рўж'їў* (Гл), *Ў нас не бу́ло тру́б'їў // типєр їдут ў клуб* (Дн), *Та йїх бу́ло пїат' сєстр'їў і їїдєн брат* (Нд), *Типєр нєма тих скрїн'їў* (Рс), *То шти́риста грїўн'їў заробїў* (Вч), *І сва́шк'їў не бу́ло ту в Іл'нику* (Іл), *А б'їл'ше такїх їїд'їў / такїх во́ / н'їц-н'їц* (Ос), *Мáло дўже ту́фл'їў бу́ло* (СНб); а також: *бабцїв* (Кузеля, 1908: 149), *з дубровів* (Рошкевич: 92; див. ще: Рабій-Карпинська, 2011: 72, 102; Ощипко, 1971: 176; Матвіяс, 1982: 56; AGB, VII (2): 80; т. 413). Закінчення **-їў** засвідчено в усіх бойківських говірках; паралельні форми *баб* // *баб'їў* – у говірках с. Підліски та с. Матків (АУМ: к. 195), *сови́* // *сов'їў* – у с. Плав'я; *соў* // *сов'їў* – у с. Жупани, Волосянка, Вишків, Підліски (АУМ: к. 196). Закінчення **-їў** в іменниках с.р. *пóл'їў*, *сєрц'їў* зафіксувала І. Ощипко (Ощипко, 1971: 176).

Варіанте формотворення в Р. в. мн. ілюструють іменники ч. р.: *гостє́ї* (Бк, Гл, Кр, Лб, Лс, Нб, НГс, Ор, Ос, СНб, Шм), *гóстєї* (Лс), *гóстий* (Іл, Мт) *гóс'т'їў* (Бг, Кр, Лк, Нб, Ур, Яв), *гóс'т'їў* (Ос), *кóнеї* (Кр), *кóниї* (СНб), *кóн'їў* (Лс), а також: *гóс'ц'їў* // *гóстє'ї* (Бт, Лс) (Ощипко, 1971: 176), *хлопцїй*, *хлопцєй* (Онишкевич, II: 341), *пáл'цїй*, *пáл'цєй*, *палцїў* (Онишкевич, II: 36), а також у записах кінця XIX ст. – *гостий* (Кузів, 1889: 286). Перевагу історичного закінчення **-иї** (*гостий*, *кониї*) засвідчує АУМ (АУМ: к. 198, 199); форму

х^лопції засвідчено в говірках сіл Багнувате, Тур'є, Волосянка, Плав'я (АУМ: к. 194).

Сучасні діалектні тексти фісують здебільшого нормативне закінчення **-ей** у множинних іменниках, спорадично збереглося історичне закінчення **-ий**: *л'удей* (Бк, Вч, Гл, Дн, Лл, Кз, Кр, Лб, Лп, Мж, НГс, Ор, СНб, Трл, Яв), *л'удий* (Лб Лс, Ор), *дверей* (Кр) *д'имей* (Бг, Бк, Вч, Лл, Кз, Крш, Лп, Мт, Ос, Сд, Шм, Ям), *грошей* (Бк, Ос), *грошеї* (Ос, СНб, Ул, Яв); пор. у записах від поч. ХХ ст.: *гроший*, *сіний* (Кміт, 1908: 83, 134), *л'удий* (Бг, Нб), *д'итий* (Бг) (Говори: 240, 242, 308). Про панівне формотворення на **-ий** в іменниках *люди*, *діти*, *гроші* (**-ий** // **-ей** у говірках сіл Матків і Плав'я) свідчить АУМ (АУМ: к. 197, 200), паралельні закінчення в цих іменниках фіксує М. Онишкевич (Онишкевич, І: 194, 206, 422; дет. див.: Рабій-Карпинська, 2011: 72; Бандрівський, 1959: 6; Матвіяс, 1982: 56; Зубрицька, 1992: 6).

Сучасні діалектні записи свідчать про експансію літературного закінчення **-ам** у Д. в. мн. іменників ч. р.: *братам* (Ур, Яв), *буйарам* (Бг), *гос'там* (Бг, Глбк, Кр, СНб), *гос'ц'ам* (Дн, Мж, Ур) (*гос'ц'ом* (Мж)), *дружбам* (Бг), *музикантам* (Ур), *нанаškам* (Ксм), *похрєсникам* (Ксм), *рідичам* (Кр, СНб), *рідич'ам* (Вч, Лб, Ос), *сус'ідам* (Ур, Ям), *хл'опц'ам* (Бг, Кр, Ор, СНб), *чолов'ікам* (Вч) тощо, у множинних іменниках: *д'ит'ам* (Вч, Гл, Лс, СНб, Трл, Яв), *л'уд'ам* (ВСт, Лп). Зафіксовано ненаголошене закінчення **-ім** в іменниках: *рідич'ім* (Дб, Сл, СНб, Трл), *хл'опц'ім* (Вч, Крш, Лп), *брат'ім* (ВСт, Лб, Рс), *д'івєр'ім*, *л'уд'ім* (ВСт), *молод'ат'ім* (Вч, Лб, Лп) а також: *мол'одят'ім*, *бояр'ім* (Кміт, 1908: 86, 93), *брат'ом* // *брат'ім* (Онишкевич, І: 69), *хл'опц'ом*, *хл'опц'ім*, *хл'опц'ам* (Онишкевич, ІІ: 341), бойк.: *брат'ім*, наддністр. *брат'ом* (Матвіяс, 1982: 48); *брат'ім* (сс. Орів, Багнувате, Вишків), *брат'ом* (с. Тур'є), *брат'ім* // *братам* (сс. Суходіл, Ясень, Коростів, Бітля, Волосянка) (АУМ: к. 202), *вол'ім* (сс. Бітля, Матків) (АУМ: к. 201; див. ще: Бандрівський, 1959: 6; Ощипко, 1971: 176–177; Воронич, 2000; Радевич-Винницький).

Перевагу закінчення **-ом** (фонетичні варіанти **-ім**, **-ем**) засвідчено в іменниках *кон'ом*, *л'уд'ом* (АУМ: к. 203); як типові – **-ом**, **-ім** у Д. в. мн. відзначено в говірках центральної Бойківщини (Матіїв, 2013: 8), *д'ит'ом* (Бг) (Говори: 242), *д'ит'ом* (Онишкевич, І: 221). Як зазначив І. Керницький, форми Д. в. мн. іменників ч. р. на **-омь**, **-емь** (і фонетично змінені **-умь**, **-юмь**, **-їмь**) в учительних євангеліях із Бойківщини у ХVІ – на поч. ХVІІ ст. були загальноновживані (Керницький, 1971: 404).

Як зазначає Ф. Жилко, закінчення **-ім** зрідка вживають на північних схилах Карпат, частіше – давнє фонетично змінене закінчення **-омь** – **-ум** (Жилко, 1955: 143), однак такого формотворення в сучасних діалектних текстах не виявлено; пор.: закінчення **-ім**, **-ом**, **-ем**, **-ам** в іменникові *люди* (Онишкевич, І: 422); див. також: **-ім** // **-ам**, спорадично **-ем**, **-ом** (АГВ, VII (2): т. 414, 415).

Закінчення **-ем** у бойківських говірках зафіксовано дуже рідко: *Треба було і з двац'ат' спечі / і д'ити^{ем} / і похрєсникам* (Ксм), *То ўже несут' тот'і ж'інкі д хат'і д'ити^{ем} б'ілого хл'іба* (Мж), *Цукєрк'іў кладут' / де хто урвє! / д'ити^{ем} де* (Мж); див. ще: *500 людем* (Кміт, 1936: 84; ще: Рабій-Карпинська, 2011: 72), що спричинено впливом контактних гуцульських і покутських говірок (див.: АУМ: к. 203).

Іменники назви істот у З. в. мн. частіше зберігають форму давнього З. в., що збігається з Н. в.: *годувати д'іти* (Гл), *мали д'іти* (Нд), *просіли д'іти* (Вч), *збираў л'уди* (Вч), *гос'т'ат д'іўчата* (Ос), *дайут пташки* (Ул), *питають бики* (Тр), *маїє кон'і* (Лб), *в'ід'ігнати кон'і* (СНб), *убирали кон'і* (Бг, Нб, НГс, Ос), *прикрашали кон'і* (Ор, Трл, Ул), *ўїєжут кон'і* (Вч), *упр'агали кон'і* (Лл, Кр, Ксм, Мл), *на кон'і давали* (Кр) тощо, а також: *прибрали кон'іў* (Лс; див. ще: Рабій-Карпинська, 2011: 72, 102; Ощипко, 1971: 177; Пура, 1960: 169), а також у записах від кінця ХІХ ст.: *Ой дарую ти, дарую, Конички ти рихтую; Ой дарую ти, дарую, Я ти вівці рихтую* (Кузів, 1889: 301, 302), *гостейки привитати, свашьки привитати* (Кміт, 1908: 87, 94), *свашечки поїти* (Левинський, 1908: 106); ще: *мала д'ити^ю*, *малам семеро д'итий* (Бг) (Говори: 240).

Збережено діалектні форми О. в. мн. – закінчення двоїни **-ома**, **-іма**, **-има**: *в'ін'ц'ома* (Ур), *йайц'ома* (Глбк), *колач'ома* (Сл), *колач'ома* // *колач'єма* (Нб), *пал'ц'ома* (Вч), *гос'ц'іма* (Дб, Тр), *гос'т'іма* (ВСт, Кр), *рідич'іма* (СНб), *рўж'іма* (Дб, Сл) тощо, а також: *д'іўчат'іма* (Лб). Відзначено різне формотворення в мовленні говірконосія: *Молода перетан'ц'обуїє ўже молодіцеў з рідич'іма / з д'іўчатами / хл'опц'ами / гос'ц'ами* (СНб). Як зазначив Д. Бандрівський, дуальне закінчення **-о-ма** проникає переважно в північні говірки Турківського району з наддністрянських (Бандрівський, 1959: 7; дет. див.: Рабій-Карпинська, 2011: 102–103; Ощипко, 1971: 177; Бєвзенко, 1980: 227; Радевич-Винницький; Воронич, 2000; Матіїв, 2013: 8; АУМ: к. 204).

Закінчення **-ми** // **-има** засвідчено в множинних іменниках: *двермі* (Бк, ВСт, Лп), *дверіма* (ВСт, Гл, Лс), *гр'ішми* (Бг, Лб, Мж, Рс), *грошіма*

(Лп): *Прийшли придане / там стойали п'ід двермі́* (Лп), *Ну то́же б'і́рв'інком / тим в'і́с'ом у нас об'с'іва́йт / гр'ішми / коп'і́к'ами* (Лб); також *плечі́ма* (Вст, Вч, Лб, Тр). Закінчення **-ми** зафіксовано в іменникові *кінь*: *к'он'ми вор'ати* (Вч), *к'ін'ми йі́хали* (Ур), *к'ін'ми везли* (Лб, Мл, Рс), *с к'ін'ми йі́хали* (Мж), *привезлі к'ін'ми* (Дб), *йі́хати к'ін'ми* (Кр), а також: *сан'мі́* (Ос): *Ну / йак ул'і́т'і / то во́зом / а йак ўзим'і / то сан'мі́* (Ос); ще: з *телятьми*, з *згнятьми* (Кузів, 1889: 302).

Зафіксовано також фонетично видозмінені форми: *г'ос'т'іми* (Рс), *г'ос'ц'іми*, *р'одич'іми* (Тр), *р'уж'іми* (Нб); *плас'ц'і́ми* (Ур) *колач'і́ми* (Ксм); *г'ост'іми* // *г'ост'іми* (с. Орів) (АУМ: к. 204); пор.: бойк. *г'ост'ами*, наддністр. *г'ост'ема*, *г'ост'іма* (Матвіяс 1982: 48) *пал'ц'і́ма*, *пал'ц'і́ма*, *пал'ц'і́ми* (Онишкевич, П: 36), *г'ос'ц'і́ми*, *г'ос'ц'і́ми*, *г'ос'ц'і́ма*, *г'ос'ц'і́ме*, *г'ос'т'і́ми*, *г'іс'т'і́мі* (Онишкевич, І: 172), а також *slézoikatu*^e (Княжинський 1934: 16).

У говірках Турківщини іменники с. р. О. в. мн. мають кінцевий [і] після губного у флексії: *Та / молоді́й то́же з дру́жбо́у // дру́жба палі́ц'а така́ бу́ла красі́ва / така́ бл'а́шч'ала з бл'а́хам'і / на шнурок / ту на р'у́ку / ну айа́* (Вч), *Йак загра́ли п'ід в'і́кнам'і / почало́с'а вес'і́л'а́ / у то́й час дес' че́рез за годі́ну / че́рез дв'і́ / че́рез три приході́ли г'ос'т'і́ в'ід молод'о́го* (НГс), *Ході́ли на в'і́черні́ц'і с куде́л'ам'і* (Мт).

Араїчне закінчення **-и** (**ы**) в іменниках О. в. (Рабій-Карпинська, 2011: 72, 102; Жилко, 1955: 143; Бандрівський, 1959: 6; Керницький, 1971: 404; Бевзенко, 1980: 225; Зубрицька, 1992: 19) виявлено лише у фольклорних текстах, пор.:

На добра́н'іч / на добра́н'іч д'і́ч'ат'о́йка на н'іч // за вор'о́та / йа́в'і́р з'ло́та / там т'а́ бу́ду жд'ати (Вч);

За вор'оти́ яві́р з'лотий, Там т'я́ бу́ду жд'ати (Кміт, 1908: 83),

Гостинцем іде старостойка з бояри,

Тихо, потихо пан старостойка з бояри (Кузів, 1889: 286), а також у записах від кінця XIX ст.: з *бояри*, *під бояри молодими*, *сті́й з'ятю за вор'оти* (Кузів, 1889: 286, 287), *с'тьйй*, *з'я́т'ю*, *за вор'оти* (Гнатюк, 1908: 18), *с хлопци́ ся об'іймали* (Кузеля, 1908: 127).

У Місцевому в. мн. іменники I та II відмін мають закінчення:

-ох: *ў сп'ідни́ц'о́х* (Тр), *по нед'і́л'о́х* (НГс), *ў (на) в'ін'ц'о́х* (Вст, Кр), *ў Дроз'обич'о́х* (Нд), *ў проп'і́ц'о́х* (Лб), *на йе́й'ц'о́х* (Вч), *на лі́ц'о́х* (Ям), *на подв'і́р'іо́х* (Вч), *по вес'і́л'о́х* (Рс, Трл), *по плéч'о́х* (Вст, Лб) та ін.; а також: *в чобот'о́х* (Левинський, 1908: 119), *по сел'о́х* (Яс), *по пол'о́х* (Нб) (Говори: 306, 310), *по с'ухар'н'о́х* (Яс) (Говори: 306), *по вэс'і́л'о́х*

(Матеріали¹); див. ще: (AGB, VII (2): 80; т. 416, 417). Паралельні закінчення **-ах** // **-ох** в іменниках колишніх **-jo-** основ фіксує АУМ (АУМ: к. 205), закінчення **-ох** часто вживано в учительних євангеліях із території Бойківщини XVI–XVII ст. (Керницький, 1971: 405);

-ах: *ў косі́ц'а́х* (СНб), *ў л'е́нтах* (Лб), *по ла́ўках* (Мж), *по хата́х* (Сд), *у сор'о́чках* (Мл), *ў вел'о́нах* (Трл), *ў (по) горн'а́(е)́тках* (Ос, Рс), *у в'ін'ц'а́х* (Яв), *ў мунду́рах* (Бк), *на вес'і́л'а́х* (Вст), *на в'і́кнах* (Рс), *по р'одич'а́х* (Вч), *при св'ата́х* (Трл) тощо;

-іх: *по в'і́кн'і́х* (Бт) (Говори: 241). Закінчення **-іх** в іменникові *кон'і́х* (с. Ясень) засвідчує вплив говірок покутсько-гуцульського порубіжжя (АУМ: к. 205);

-их: *на плéч'их* (Нб) (Говори: 308), **-ох** // **-их** у східнобойківських говірках сіл Суходіл і Ясень (АУМ: к. 205).

Множинні іменники в М. в. демонструють варіантність: **-ах**: *ў Рос'о́хах*, *ў переп'о́йнах* (Рс), *ў с'і́нах* (Сл), *на гр'о́шах* (Лп), *на двéр'а́х* (Бг, Вч), *на ж'орна́х* (Рс), *на фл'і́ртах* (Трл), *по л'у́д'а́х* (Лб), *у Слі́ўках* (Нб), **-ох**: *на гр'у́д'о́х* (Бк, Мт), *ў Б'і́скович'о́х* (Нд); **-іх**: *у св'а́т'і́х* (Лб), *на вор'о́т'і́х* (Мж), **-их**: *на гр'у́д'их* (Бг) тощо. У записах із Бойківщини від кінця XIX ст. засвідчено: *при двéр'і́х* (Кміт, 1936: 84), *на вор'от'ьо́х* (Левинський, 1908: 119), *по сін'ьо́х* (Кузів, 1889: 283), *по сін'ьо́х* (Кміт, 1908: 89; Кузеля, 1908: 141). АУМ фіксує перевагу закінчення **-ох**, окрім говірок наддністрянсько-бойківського (с. Рибник) чи наддністрянсько-надсянсько-бойківського (с. Велика Сушиця та с. Біличі) порубіж; закінчення **-ех** виявлено в говірках с. Жупани та Ясень (АУМ: к. 206; див. ще: Свенціцький, 1913: 125; Рабій-Карпинська, 2011: 73, 102–103; Жилко, 1955: 143; Бандрівський, 1959: 7; Бандрівський, 1960: 7; Воронич, 2000; Радевич-Винницький).

В обстежених говірках збережено двоїну іменників чоловічого роду в Н. в.: *два хлоп'а* (Кр), *два л'і́тра* (Мл), *два чолов'і́ка* (СНб), *шт'і́ри м'у́жа* (Мж), *три м'э́тра* (НГс), *три дни* (Вч, Ксм, Лб, Лк, Лп, Сл, СНб), *дво́йе хл'і́ба* (Тр, Трл), *два́ бук'э́та* (Лс). Уживана дуальна архаїчна форма числівника *дв'і́* у сполученні з іменниками ж. і с. роду: *дв'і́ дэ́рева* (Лб), *дв'і́ дру́шк'і́* (Мл, СНб), *дв'і́ в'і́кна* (Мл), *дв'і́ йа́йц'а* (Лб) (*три йа́йц'і́* (Глбк, Ксм, Мж, Сд)), ще: *дв'і́ бат'кі́* (Бк); *дві́ яйці́* (Левинський, 1908: 102), *дв'і́ 'ночи*, *два дни* (Нб) (Говори: 308), хоч AGB акцентує на відсутності колишньої двоїни (AGB, VII (2): 82; дет. див.: Рабій-Карпинська, 2011: 73; Бандрівський, 1959: 7–8; Матіів, 2013: 8).

Висновки. На підставі зібраних сучасних діалектних текстів із Бойківщини, доступних

етнографічних і фольклорних матеріалів від кінця XIX ст., діалектологічних джерел середини 50–60-х років XX ст. можна дійти висновку, що система словозміни іменників у бойківських говірках зберегла особливості діалектного формотворення, незважаючи на експансивний вплив літературної мови та контактних говорів, передусім наддністрянського.

В обстежених бойківських говірках функціують архаїчні закінчення (передусім у парадигмі множини: – Н. в. – **-е**, також **-ове**; Д. в. та М. в. – **-ом**, **-ім**, **-ох**, **-іх**; О. в. – двоїнне закінчення **-ома**, **-има**, **-іма** та ін.), окремі форми є рідковживаними (Р. в. – **-е**; Д. в. одн. із прийменником *д*, *ід*, *к*; безприйменникові конструкції М. в., М. в. мн. – **-іх** тощо) чи не фіксованими (утрачено маркувальні для бойківських говірок морфологічні явища: закінчення **-оў** у Н. в. одн. іменників ж.р., **-ум** у Д. в. мн.; **-и** – в О. в. мн. тощо). Відзначено високий ступінь варіантності словоформ, зумовлених впливом літературної мови, перенесенням діалектних закінчень однієї відміни на іншу,

закінчень твердих основ іменника тощо (*ў печі // ў печу; хлѡтцєви // хлѡтцєв'і; дрѹжбоў // дрѹжбом, пше́ніц'оў // пше́ніцєў // пше́ніцєйу; п'іс'н'іў // п'іс'єн'* тощо). Із-поміж закінчень, які збігаються з літературними, у деяких відмінках переважає нормативне (Д. в. одн. – **-ові**, **-єві**, рідко – **-ови**, **-єви**; Р. в. множинних іменників – **-єї** та ін.), а в інших – діалектне: давніші закінчення домінують, витісняючи навіть нові (О. в. одн. – **-ом**, рідко – **-ем**; М. в. одн. – **-и**, рідко – **-і**; М. в. мн. частіше **-ох**, рідко – **-ах** тощо). Продуктивними є фонетично видозмінені закінчення (Р. в. одн. ж.р. – **-иў**; О. в. мн. – **-іми**, **-єми** тощо). У мовленні одного говірконосія виявлено дублетні словоформи: діалектні та закріплені літературною нормою закінчення.

Актуальність подальших студій є перспективною з огляду на потребу цілісно дослідити граматичну будову бойківських говірок, адже, за словами о. Юрія Кміта, «не одно ще скривають наші бойківські гори, що цікаве було б для людей науки»².

ПЕРЕЛІК НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ І ЇХ СКОРОЧЕНЬ

- Бг – Богрівка Богородчаського р-ну Івано-Франківської обл.
- Бк – Боберка Турківського р-ну Львівської обл.
- Бт – Бітля Турківського р-ну Львівської обл.
- ВСт – Верхня Стинава Стрийського р-ну Львівської обл.
- Вч – Вовче Турківського р-ну Львівської обл.
- Гл – Головецько Старосамбірського р-ну Львівської обл.
- Глбк – Глибоке Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл.
- Дб – Доброгостів Дрогобицького р-ну Львівської обл.
- Дв – Довжки Сколівського р-ну Львівської обл.
- Дн – Дністрик Старосамбірського р-ну Львівської обл.
- Зв – Завадка Сколівського р-ну Львівської обл.
- Іл – Ільник Турківського р-ну Львівської обл.
- Кр – Коростів Сколівського р-ну Львівської обл.
- Крш – Крушельниця Сколівського р-ну Львівської обл.
- Ксм – Космач Богородчанського району Львівської обл.
- Лб – Либохора Турківського р-ну Львівської обл.
- Лк – Луквиця Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл.
- Лп – Лопушанка Турківського р-ну Львівської обл.
- Лс – Лосинець Турківського р-ну Львівської обл.
- Мж – Міжгір'я Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл.
- Мл – Мельничне Турківського р-ну Львівської обл.
- Мт – Матків Турківського р-ну Львівської обл.
- Нб – Небилів Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.
- НГс – Нижне Гусне Турківського р-ну Львівської обл.
- Нд – Недільна Старосамбірського р-ну Львівської обл.
- Ор – Орів Сколівського р-ну Львівської обл.
- Ос – Осмолода Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.
- Рс – Росохи Старосамбірського р-ну Львівської обл.
- Сд – Саджава Богородчанського р-ну Івано-Франківської області
- Сл – Сливки Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.
- СНб – Слобода-Небилівська Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.
- Тп – Топільниця Старосамбірського р-ну Львівської обл.
- Тр – Труханів Сколівського р-ну Львівської обл.

² Кміт Ю. Впливи бойківського говору в проповідях О. А. Полянського. *Літопис Бойківщини*. Самбір, 1936. Рік VI. Ч. 8. С. 84. С. 84–86.

Трл – Терло Старосамбірського р-ну Львівської обл.
Тш – Тишівниця Сколівського р-ну Львівської обл.
Ур – Урич Сколівського р-ну Львівської обл.
Шм – Шум'яч Турківського р-ну Львівської обл.
Яв – Явора Турківського р-ну Львівської обл.
Ям – Ямельниця Сколівського р-ну Львівської обл.
Яс – Ясень Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АУМ – Атлас української мови : у 3 т. Київ, 1988. Т. II : Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі.
2. Бандрівський 1959 – Бандрівський Д. Деякі морфологічні особливості говірок Турківського району Львівської області. *Дослідження і матеріали з української мови*. Київ, 1959. Т. 2. С. 3–11.
3. Бандрівський 1960 – Бандрівський Д. Говірки Підбузького району Львівської області. Київ : Вид-во АН УРСР, 1960.
4. Бевзенко 1980 – Бевзенко С. Українська діалектологія. Київ, 1980.
5. Воронич 2000 – Воронич Г. Бойківський говір. Енциклопедія «Українська мова». Київ, 2000. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>.
6. Гнатюк 1908 – Гнатюк В. Бойківське весіле в Мшанци (Старосамбірського повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології*. Львів : Видання етнографічної комісії, 1908. Т. X. С. 1–29.
7. Говори – Говори української мови : збірник текстів / відп. ред. Т. Назарова. Київ, 1977.
8. Жилко 1955 – Жилко Ф. Нариси з діалектології української мови : посібник для ф-тів мови й літ. пед. ін-тів. Київ : Рад. шк., 1955.
9. Зубрицька 1992 – Зубрицька М. І. Бойківська іменникова словозміна : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.10 «Українська мова» / Київський державний педагогічний інститут ім. М. Драгоманова. Київ, 1992. 19 с.
10. Керницький 1971 – Керницький І.М. Деякі морфологічні риси бойківських і лемківських говірок за пам'ятками VI–VII ст. *Праці XII Республіканської діалектологічної наради*. Київ : Наук. думка, 1971. С. 402–411.
11. Кміт 1908 – Кміт Ю. Бойківське весіле в Гвіздци (Турчанського повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології*. Львів : Видання етнографічної комісії, 1908. Т. X. С. 82–100.
12. Кміт 1936 – Кміт Ю. Впливи бойківського говору в проповідях о. А. Полянського. *Літопис Бойківщини*. Самбір, 1936. Рік VI. Ч. 8. С. 84–86.
13. Княжинський 1934 – Княжинський А. З бойківсько-лемківського пограниччя. *Літопис Бойківщини*. Самбір, 1934. Ч. 3. С. 9–20.
14. Кузеля 1908 – Кузеля З. Бойківське весіле в Лавочнім (Стрийського повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології*. Львів : Видання етнографічної комісії, 1908. Т. X. С. 121–150.
15. Кузів – Кузів І. Житє-бутє, звичаї и обычаї гóрського народу. *Зоря*. Львів, 1889. Ч. XVII. С. 282–287; Ч. XVIII. С. 299–302; Ч. XIX. С. 317–320.
16. Левинський 1908 – Левинський В. Бойківське весіле в Доброгостові (Дрогобицького повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології*. Львів : Видання етнографічної комісії, 1908. Т. X. С. 101–120.
17. Матвіяс 1982 – Матвіяс І. Групування говорів української мови. *Структура українських говорів*. Київ : Наук. думка, 1982. С. 3–68.
18. Матеріали – Матеріали діалектологічної експедиції зі села Бориня Турківського району Львівської області. Зберігаються у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Львів).
19. Матеріали¹ – Матеріали діалектологічної експедиції зі села Коростів Сколівського району Львівської області. Зберігаються у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Львів).
20. Матіїв 2013 – Матіїв М. Словник говірок центральної Бойківщини. Київ ; Сімферополь : Ната, 2013.
21. Мисевич 1937 – Мисевич О. Український весільний обряд у Бойківщині. Львів : Наш лемко, 1937.
22. ММАГ – *Studia nad dialektologią ukraińską i polską. Z materiałów b. Katedry Języków Ruskich UJ / oprac. i przygot. do druku M. Karaś. Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków ; Warszawa, 1975. T. CCCLXXVI. Z. 44.*
23. Рошкевич – Обряди і пісні весільні люду руського в селі Лолін Стрийського повіту. Зібрала О. Рошкевич. Опрацював І. Франко. 1886. *Весілля* : у 2 кн. / упор. М. Шубравська. Київ : Наук. думка, 1970. Кн. 2. С. 73–124.
24. ОЛА – Общеславянский лингвистический атлас. URL: www.slavatlas.org/puncts.html.
25. Онишкевич 1984 – Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок : у 2 ч. Київ, 1984.
26. Ощипко 1971 – Ощипко І. Система словозміни іменників у бойківському говорі. *Праці XII Республіканської діалектологічної наради*. Київ : Наук. думка, 1971. С. 170–179.
27. Пура 1960 – Пура Я.О. Деякі особливості синтаксису говорів Західної Дрогобищини. *Питання українського мовознавства*. Львів, 1960. Кн. 4. С. 168–174.
28. Рабій-Карпинська 2011 – Рабій-Карпинська С. Бойківські говірки : збірник статей / ред. М. Лесів ; підгот. до друку В. Пилипович. Перемишль, 2011.
29. Радевич-Винницький – Радевич-Винницький Я. Бойківський говір. Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=36048.
30. Свенціцький 1913 – Свенціцький І. Бойківський говір с. Бітля. *ЗНТШ*. 1913. Т. CXIV. Кн. II. С. 129–153.

31. Хібеба – Хібеба Н. Фонетичні особливості бойківських говірок Рожнятівщини. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Філологічні науки»*. 2020. № 1. Ч. II. С. 65–76.
32. Хібеба¹ – Хібеба Н. Фонетичні особливості бойківських говірок Турківщини. *Діалектологічні студії. 13* : збірник пам'яті Наталі Хобзей / відп. ред. П. Гриценко, Т. Ястремська. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2020. С. 334–359.
33. Яким 2002 – Яким М., Зубрицька М. З діалектології Бойківщини: іменникова словозміна, іменникова фразеологія. Дрогобич : Коло, 2002.
34. AGB – Atlas gwar bojkowskich : w 7 t. Wrocław ; Warszawa ; Kraków : Wyd. PAN, 1980–1991.
35. Schnaider 1911 – Schnaider J. Z życia górali nadłomnickich. Wesele w Jasieniu. *Kwartalnik etnograficzny. Lud*. 1911. T. XVII. Z. II–III. S. 151–161.
36. Schnaider 1912 – Schnaider J. Z życia górali nadłomnickich. Wesele w Perehińsku. *Kwartalnik etnograficzny. Lud*. 1912. T. XVIII. Z. I–IV. S. 141–153.

REFERENCES

1. *Atlas ukraińskiej mowy* [Atlas of Ukrainian Language]. (1984–2001) (vol.1-3). Vol. 2: Volyn, Naddnistrrianshchyna, Zakarpattia i sumizhni zemli [Volyn, Upper Dnister, Transcarpathian region and the neighboring lands]. Kyiv [In Ukrainian].
2. Bandrivskiy D. Deiaki morfolohichni osoblyvosti hovirok Turkiivskoho raionu Lvivskoi oblasti. [Some morphological features of Turka district dialect, Lviv region]. Kyiv. Studies and materials on Ukrainian language, 1959, Vol. 2, pp. 3–11 [In Ukrainian].
3. Bandrivskiy, D. (1960). Hovirky Pidbuzkoho raionu Lvivskoi oblasti [Dialects of Pidbuzkyi district, Lviv region]. Kyiv, 104 p. [In Ukrainian].
4. Bevzenko, S. (1980). *Ukrainska dialektolohiia* [Ukrainian dialectology]. Kyiv [In Ukrainian].
5. Voronych, H. (2000). Boikivskiy hovir [The Boiko Dialect]. In *The Ukrainian Language: Encyclopedia*. Kyiv. P. 51–52. Kyiv [In Ukrainian].
6. Hnatiuk V. Boikivske vesilie v Mshantsy (Starosambirskoho povita). [Boyko wedding in Mshantsy (Starosambir district)]. Lviv. Materials to Ukrainian and Russ' ethnology. Publications of Ethnographical Commission, 1908, Vol. 10. pp. 1–29 [In Ukrainian].
7. Nazarova, T. (Chief Ed.), Dovhopol, S., Zaleskyi, A. & Prylypko, N. (Eds.). (1977). *Hovory ukraińskiej mowy: zbirnyk tekstiv* [Dialects of Ukrainian Language: a Collection of Texts]. Kyiv. 592 p. [In Ukrainian].
8. Zhylko, F. (1955). *Narysy z dialektolohii ukraińskiej mowy* [Essays on Ukrainian dialectology]. Kyiv. 1955. 314 p. [In Ukrainian].
9. Zubrytska M. I. Boikivska imennykova slovozmyna. [Boyko noun word change]. Kyiv : Mykhailo Drahomanov State Pedagogical Institute in Kyiv, 1992, 19 p. [In Ukrainian].
10. Kernyskiy I. M. Deiaki morfolohichni rysy boikivskykh i lemkiivskykh hovirok za pamiatkamy VI–VII st. [Some morphological features of Boyko and Lemko dialects after the documents of 6th-7th centuries]. Kyiv. Proceedings of 12th Republican Dialectological Conference, 1971, pp. 402–411 [In Ukrainian].
11. Kmit Yu. Boikivske vesilie v Hvizdtsy (Turchanskoho povita). [Boyko wedding in Gnizdets (Turka district)]. Lviv. Materials to Ukrainian and Russ' ethnology. Publications of Ethnographical Commission, 1908, Vol. 10, pp. 82–100 [In Ukrainian].
12. Kmit Yu. Vplyvy boikivskoho hovoru v propovidiakh o. A. Polianskoho. [The Influences of Boyko dialect in sermons by Farther A. Polianski]. Sambir. Chronicles of Boyko Region, 1936, Vol. 6, Nr 8, pp. 84–86 [In Ukrainian].
13. Kniazhynskiy A. Z boikivsko-lemkiivskoho pohranychchia. [From the Boyko and Lemko borderland]. Sambir. Chronicles of Boyko Region, 1934, Nr 3, pp. 9–20 [In Ukrainian].
14. Kuzelia Z. Boikivske vesilie v Lavochnim (Stryiskoho povita). [Boyko wedding in Lavochno (Stryi district)]. Lviv. Materials to Ukrainian and Russ' ethnology. Publications of Ethnographical Commission, 1908, Vol. 10, pp. 121–150 [In Ukrainian].
15. Kuziv I. Zhytie-butie, zvychai i obychai horskoho narodu. [Life and being of the mountain people]. Lviv. Zoria, 1889, Nr 17, pp. 282–287; Nr 18, pp. 299–302; Nr 19, pp. 317–320 [In Ukrainian].
16. Levynskiy V. Boikivske vesilie v Dobrohostovi (Drohobytiskoho povita). [Boyko wedding in Dobrohostiv (Drohobych district)]. Lviv. Materials to Ukrainian and Russ' ethnology. Publications of Ethnographical Commission, 1908, Vol. 10, pp. 101–120 [In Ukrainian].
17. Matviias, I. (1982). Hrupuvannia hovoriv ukraińskiej mowy. Struktura ukraińskyykh hovoriv [The grouping of Ukrainian dialects. The Structure of Ukrainian dialects]. Kyiv. P. 3–68.
18. Materialy dialektolohichnoi ekspedytsii zi sela Borynia Turkiivskoho raionu Lvivskoi oblasti. [Materials of Dialectological Expedition from a Borynia village of Tyrka district, Lviv region)]. Manuscript. Lviv. I. Krypyakevych Institute of Ukrainian Studies of the National academy of Sciences of Ukraine, Department of Ukrainian Language [In Ukrainian].
19. Materialy dialektolohichnoi ekspedytsii zi sela Korostiv Skolivskoho raionu Lvivskoi oblasti. [Materials of Dialectological Expedition from a Korostiv village of Skole district, Lviv region)]. Manuscript. Lviv. I. Krypyakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, Department of Ukrainian Language [In Ukrainian].
20. Matiiv, M. (2013). *Slovnnyk hovirok tseentralnoi Boikivshchyny* [Dialect Vocabulary of the Central Boiko Region]. Kyiv, Simferopol. 602 p. [In Ukrainian].
21. Mysevych O. Ukrainskyi vesilnyi obriad u Boikivshchyni. [Ukrainian wedding ceremony in Boyko region]. Lviv : Our Lemko, 1937 [In Ukrainian].

22. Karas, M. (1975). Studia nad dialektologią ukraińską i polską. Z materiałów b. Katedry Języków Ruskich UJ [Studies on Ukrainian and Polish dialectology. On a base of materials from Russian Language Department, Jagiellonian University]. Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków, Warszawa. Vol. 376. 244 p. [In Polish].
23. Obriady i pisni vesilni liudu ruskoho v seli Lolyn Stryiskoho povitu. [Wedding ceremonies and songs of Russ people in Lolyn village of Stryi district]. Collected by O. Roshkevych, I. Franko. Kyiv, 1886. [In Ukrainian]. Vesillia [Wedding]. In 2 books. Compiled by M. Shubravska. Kyiv, Book 2, 1970, pp. 73–124 [In Ukrainian].
24. Obshchieslavianskyi lynchvystycheskyi atlas. [The All-Slavic Linguistic Atlas]. URL: www.slavatlas.org/puncts.html [In Russian].
25. Onyshkevych, M. (1984). Slovnyk boikivskykh hovirok [Vocabulary of Boyko dialect] (vols. 1–2). Kyiv [In Ukrainian].
26. Oshchypko I. Systema slovozmyny imennykiv u boikivskomu hovori. [System of noun word change in Boyko dialect]. Kyiv. Proceedings of 12th Republican Dialectological Conference, 1971, pp. 170–179 [In Ukrainian].
27. Pura Ya. O. Deiaki osoblyvosti syntaksysu hovoriv Zakhidnoi Drohobychchyny. [Some features of dialect syntax in the Western-Drohobych region]. Lviv. Questions of Ukrainian Language Studies, 1960, Book 4, pp. 168–174 [In Ukrainian].
28. Rabii-Karpynska, S. (2011). Boikivski hoviryky: zbirnyk statei [The Boiko dialects: a Collection of Works]. M. Lesiv (Ed.). V. Pylypovych (Compiler). Peremyshl. 189 p. [In Ukrainian].
29. Radevych-Vynnytskyi, Ya. (2004). Boikivskyi hovir [The Boiko dialect]. In Encyclopedia of Modern Ukraine. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=36048 [In Ukrainian].
30. Svientsitskyi I. Boikivskyi hovir s. Bitlia. [Boyko dialect of Bitlia village]. Lviv. The Proceedings of Shevchenko Scientific Society, 1913, Vol. 114, Part 2, pp. 129–153 [In Ukrainian].
31. Khibeba N. Fonetychni osoblyvosti boikivskykh hovirok Rozhniativshchyny. [Phonetical features of Boyko dialects in Rozhniativ district]. Bulletin of Zaporizhzhia National University. Philological Sciences, 2020, № 1, Part 2, pp. 65–76 [In Ukrainian].
32. Khibeba N. Fonetychni osoblyvosti boikivskykh hovirok Turkivshchyny. [Phonetical features of Boyko dialects in Rozhniativ district]. Dialectological Studies. 13. Collection of works in memory of Natalia Khobzei. Edited by P. Hrytsenko, T. Yastremska. Lviv : I. Krypyakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2020, pp. 334–359 [In Ukrainian].
33. Yakym M., Zubrytska M. Z dialektolohii Boikivshchyny: imennykova slovozmyna, imennykova frazeolohiia. [From Dialectology of Boyko region: noun word change, noun phraseology]. Drohobych : A Circle, 2002 [In Ukrainian].
34. Rieger, J. (Ed.) (1980-1991). *AGB – Atlas gwar bojkowskich* [Atlas of the Boiko dialects] (vols. 1–7). Wrocław, Warszawa, Kraków [In Polish].
35. Schnaider J. Z życia górali nadłomnickich. Wesele w Jasieniu. [From the life of highlanders in Nadlomnica. Wedding in Yasenia]. Lud. Ethnographic Quarterly, 1911, Vol. 17, Part 2-3, pp. 151–161.
36. Schnaider J. Z życia górali nadłomnickich. Wesele w Perehińsku. [From the life of highlanders in Nadlomnica. Wedding in Perehinsk]. Lud. Ethnographic Quarterly, 1912, Vol. 18, Part 1-4, pp. 141–153.